

ก่อนปิดเล่ม

อุดมการณ์ ?

เชิดชัย อุดมพันธ์

ปัจจุบันเราต่างดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลาง อุดมการณ์อันหลากหลาย ทั้งอุดมการณ์ทางการเมือง อุดมการณ์ทางเศรษฐกิจ อุดมการณ์ทางศาสนา อุดมการณ์ทางการศึกษา ฯลฯ เราเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งที่ถูกกระแสแห่งอุดมการณ์นำพาไปใน เส้นทางต่างๆ บางคนยอมอุทิศตัวเองเพื่ออุดมการณ์ เหล่านั้น และก็มีไม่น้อยที่ปฏิเสธกระแสเพื่อเลือก ประครองชีวิตตนเองตามอุดมการณ์ที่ได้มาจากการ ขบคิด เรียนรู้ในประสบการณ์ของตน บางครั้งเราจึง ได้เห็นการปะทะสังสรรค์ของอุดมการณ์ที่ต่างกัน ซึ่ง บางคนมองเป็นความขัดแย้งทางความคิด อันส่ง ผลกระทบไปยังเรื่องอื่น อาจทำให้ไปเกี่ยวข้องด้วยกัน ไม่ได้ ทำงานร่วมกันไม่ได้จนอาจถึงขั้นอยู่ร่วมกันไม่ได้ อุดมการณ์จึงดูสำคัญนักต่อชีวิตมนุษย์

ส่วนใหญ่แล้วคนต่างอุดมการณ์ ย่อมยาก จะเข้าใจสิ่งสูงใจและวิถีปฏิบัติของกันและกันบ่อยครั้ง จึงมักมองเลยเถิดไปว่าบุคคลนั้นไม่รู้จักเพื่อเจ้า หรือ เสียสติ บางคนก็เข้าใจเพียงว่าทำในสิ่งที่รักก็เป็นการ ทำตามอุดมการณ์แล้ว

แท้จริงอุดมการณ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่กับ เป้าหมายและ/หรืออุดมคติ ทั้งที่ยืนอยู่บนฐานของ ความเป็นจริงที่เป็นไปได้ และความนึกฝันจินตนาการ ที่เป็นไปได้ยาก จนถึงเป็นไปไม่ได้ แต่บุคคลต่างก็ ถือเอาเป็นหลักและพยายามบรรลุถึง

การดำเนินชีวิตเพื่ออุดมการณ์ ต้องอาศัยความ มุ่งมั่นอดทน โดยเฉพาะบุคคลที่เลือกเดินทวน

กระแสหลักยิ่งต้องอาศัยความตั้งใจแน่วแน่ ผู้ทำเช่น นี้ไม่เพียงเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์เท่านั้น แต่ยัง ต้องฟันฝ่าความหวั่นกลัวว่า อาจจะต้องชื่นชมกับ ความสำเร็จอย่างโดดเดี่ยวว่าเหว่ อย่างไรก็ตามก็ดี อุดมการณ์ประการหลังนี้ อาจมีคุณค่าอีกซึ่งจน ประเมินค่าไม่ได้ เช่น ในกรณีของ สืบ นาคะเสถียร ที่อุทิศชีวิตเพื่อปกป้องความสมบูรณ์ของผืนป่าห้วย ขาแข้ง ชีวิตที่แลกกับความไร้ชีวิต ชีวิตที่เรา หวงแหนว่ามีค่ามหาศาลจึงกลับกระจิดนึก เมื่อ ยอมสละเพื่ออุดมการณ์ ชีวิตหนึ่งที่สูญเสียชีวิตจึงสร้าง ความตระหนักในคุณค่าแห่งอุดมการณ์นั้นได้ชัดเจน ว่ายิ่งใหญ่และสูงส่งเพียงใด ตามนัยนี้สิ่งที่อาจถือได้ ว่าเป็นอุดมการณ์จึงน่าจะเกี่ยวข้องกับการอุทิศตน เพื่อส่วนรวม และไม่เบียดเบียนชีวิตอื่น

นอกจากนี้คุณสมบัติหนึ่งในความ เป็น มนุษย์ก็คือ ความผูกพัน ซึ่งเกิดขึ้นมาแล้วนับครั้ง ไม่ถ้วนจากการสัมพันธ์กับชีวิตอื่น ดังนั้นการสร้าง ประโยชน์เพื่อเกื้อกูลแก่ชีวิตที่เราสัมพันธ์ด้วย จึง เสมือนเป็นหน้าที่ที่จะทำให้เราอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก เพราะเมื่อทุกชีวิตปรารถนาความสุข ย่อมเป็นไปได้ ยากที่ผู้ใดจะสุขอยู่ได้เพียงลำพัง ในขณะที่คนรอบ ข้างกำลังระทมทุกข์

อุดมการณ์ชวนเชื่อที่โฆษณาอยู่ดาษดื่นทุก วันนี้ จึงควรได้รับการไตร่ตรองให้รอบคอบก่อน ปักใจเป็นสาวก ว่าสามารถนำพาชีวิตไปสู่ความดีงาม ร่วมกันในวิถีทางแห่งสันติ ไม่คุกคามสวัสดิภาพ และ

แบ่งพวกฝ่ายหรือไม่ หากเพียงต้องการได้ชื่อว่าเป็นผู้มีอุดมการณ์ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกข่มขู่ โดยหลงไปอยู่ในสังกัดที่หวังประโยชน์เฉพาะตนหรือพวกพ้อง ซึ่งไร้สำนึกในความสัมพันธ์และผูกพันกันของสรรพชีวิต ไม่นานเสียงร่ำไห้ของสังคมจะดังขึ้น กลบเสียงโห่ร้องแห่งอุดมการณ์นั้น และไม่อาจมีผู้

ใดประกันได้ว่า ความทุกข์ที่ก่อให้เกิดผู้อื่นจะไม่ย้อนกลับมาทำร้ายตัวเอง อุดมการณ์ที่แท้จริงน่าจะเป็นหลักนำแก่จิตใจอันอ่อนโยนเพื่อแผ่แผ่ความปรารถนาไปยังเพื่อนมนุษย์ ไม่ใช่หลักนำความอยากกระหายของจิตใจอันหยาบกระด้างที่มุ่งแต่กอบโกยและเบียดเบียนเพื่อพวกพ้องหรือตนเอง

